

Fado

Kävin ensimmäistä kertaa Portugalissa vuonna 1987. Silloinen agenttimme ehdotti eräänä vapaailtana, että mentäisiin brasilialaiseen sambaesitykseen. Tekisi hyvää pohjoisen pojankin nähdä vähän paljasta tummaa pintaa.

Sanoin, että hienoa, mutta olen oikeastaan haaveillut pääseväni perinteiseen fado-ravintolaan Lissabonin kukkuloille. Amalia Rodriguesia oli tullut kuunneltua, ja vahva musiikki oli iskenyt suomalaiseseen tajuun. Enkä kai ole poikkeus. Uudempaa fadoa esittävä Mariza sekoitti taannoin päämme parikin kertaa vierailtuaan Helsingissä.

Agenttimme, vanhahko herrasmies hyppäsi ylös tuoliltaan ja halasi minua iloissaan. Järjestetään! Ajoimme myöhään illalla kapeita mäkisiä katuja johonkin umpikujaan, josta paikka löytyi.

Ravintolassa sattui vielä välikohtaus. Meidät oli sijoitettu pieneen pöytään keskilattialle, mielestäni esiintyjiin nähden hyvälle paikalle. Agentti kuitenkin raivostui ja kutsui omistajan paikalle. Miksi annoit minulle, vakioasiakkaallesi, näin huonon pöydän. Eräs jo ruokailunsa aloittanut pariskunta suostuteltiin siirtymään pöytäamme, ja me muuttimme sinne. Myöhemmin agentti kertoi, että seinustalla olevat pöydät ovat arvokkaita ja että turistit pannaan keskilattialle. No, illasta tuli ikimuistoinen.

Olen vuosien varrella aina silloin tällöin päässyt kuuntelemaan fadoa enkä ole pettynyt. Taas kävi hyvin. Monenmoisen resuamisen jälkeen saatiin pöytä mukavasta ravintolasta seinän vierestä.

Takanani istui noin kymmenen hengen porukka. Jo alussa ihmettelin, miksi he lauloivat lyhyiden välisoittojen aikana. Kolme laulajaa, kitarat ja kaihoisat mandoliinin tapaiset fadokitarat olivat jo esiintyneet, ja luulin shown loppuneet. Sitten lattialle kerättiin lisää tuoleja ja paikalle ilmestyi enemmän soittajia.

Eräs ikääntyneempi daami takapöydästä nousi seisomaan ja lauloi paremmin kuin aikaisemmat. Sitten nousi toinen. Tauon jälkeen kolmas ja sitä rataa. Välistä laulettiin onnittelevia ja tuotiin kakkua. En vaan oikein päässyt kärryille, ketä juhliittiin, koska kaikki halusivat ja pussasivat toisiaan.

Vihdoin takanani istunut ja jo äänihuuliaan availnut tumma tyttö nousi ylös ja käveli soittajien eteen. Hän lauloi jumalaisesti kolme tuttua kappaletta, joiden nimiä en tiedä. Mutta laulussa joku ei pitänyt jostakin toisesta, vihasi ja menetti, mutta kaipasi kuitenkin riipaisevasti.

Perään tuli vielä yksi nuorempi tyttö, muttei enää säväyttänyt. Olimme lopulta kolmen suunnitellun esiintyjän asemesta kuulleet yhdeksää erilaista laulajaa ja useita soittajia. Mikä mäihä! Paikallinen edustamme vahvisti, että yksi laulaja todellakin täytti tasaisia, ja isät, äidit, serkut, pikkuserkut ja kaimatkin olivat saapuneet juhlimaan.

Mutten saanut mielestäni takanani istuvaa tunteellista tulkitsijaa. Purin huultani, nousin ylös ja satsasin kaiken energiani käyttäytymiseen. Kumarruin senhoritan puoleen, valitin vaivasta ja kerroin pitäneeni hänen laulustaan eniten. Saisinko nimikirjoituksen.

Hän yllättyi ja ihan ilahtui. Sitten hän kysyi nimeäni, jonka hänelle tavasin. Sain yhden suukon ja kauniin nimikirjoituksen fado-laulajattarelta nimeltään Joana Diaz.

pajen